D·N
10/11 1946

Oppositionens väg

En klar motsättning mellan regering och opposition förelåg i Sverige före den parlamentariska demokratins genombrott omkring år 1920. Staffs generalangrepp mot den Lindmanska regeringen år 1911, Brantings förblömande av borggårdsmanifesten i början av år 1914, den förenade vpsterns avgörande aktion mot samma ministär år 1917 betecknar några av den parlamentariska kampens och den oppositionella aktivitetens höjdpunkter. Man var icke rädd att slåss ifrån, man upplhrs av känslan för ett stort gemensamt mål: folkstyrelsens förverkligande.

Med parlamentarismen följde icke, såsom många väntat, en klyvning i majoritet och minoritet, i regeringsanhängare och kritiker. Minoritetsparlamentarismen blev under några tjugu år formen för svenskt folkstyre. Denna förutsatte att de snabbt skiftande regeringarna, som icke stöddes av ett flertal inom representationen, tolererades och från fall till fall understöddes av partier utanför ministären. Regeringsmakten försvagades, riksdagsutskotten trädde i förgrunden, de blev apparater för utjämnande av kompromisser, vilka byggde på, men i viktiga punkter omformade regeringsförslagen. Regimens uppenbara, ofta påtalade svagheter motsvarades av vissa förtjänster: det var under denna tid som en anda av samarbetsvilja och ömsesidigt hänsynstagande blev medveten och allmänt omfattad i svensk politik. Efter minoritetsparlamentarismen följde det block skedet av regeringssamverkan mellan socialdemokrati och bondeförbund. Nu var en klarare motsättning mellan regering och opposition tänkbar, men den undanskymdes av oron inför det annalkande kriget, av känslan för den gemensamma nationella linjen under den stigande spänningen ute i världen. Med samlingsregeringens bildande år 1939 blev enhetstanken helt dominerande. Först år 1945, med socialdemokratin i reell majoritetsställning, uppstod åsyn förutsättningar för en principiell och djupgående konflikt mellan regering och opposition.

Den långa tiden av minoritetsparlamentarism och samlingsregering, av samverkan och avspänning har satt sin prägel på svensk politik. Dess positiva sida är ett — frånsett kommunisterna — allmänt och bestämt hävdande av demokratins värde och en insikt om gemenskapen över partistridera, en insikt som, det må man hoppas, inga strider i framtiden skall kunna utplåna. Dess negativa sida är en viss ofta medveten ovilja mot klara ställjelser, en oförmåga att snäigga stora perspektiv, en uppfattning av debatten i tillfälliga och mäklige förda fältningar, ett kamraderi i riksdagen, som kommer Idéen och till och med temperamentet att te sig som en högtidsdrickt vid en vardagsmiddag. Det bokstäfliga ämbetsnitet, det nästan ämbetsmässiga rutinarbetet träder helt i stället för de debatter om grundsatser som gör en representation till forum för tidens tankar.

Med brytningen år 1945, alltså med den rent socialdemokratiska regeringens bildande, har en ändring av förutsättningarna inträtt. Man kunde efter krisens slut tänka sig två möjligheter: ett fortsatt samregerande, som skulle säkerställa uppgörelser inom regeringen och frigöra debatten inom partierna, eller en majoritetsregering, bekämpad av en opposition. De majoritetsregeringarna väg valdes, måste också dess konsekvenser godtas: oppositionen måste aktiviseras. Detta har också skett. För första gången i svensk parlamentarism har en intensiv och längvarig debatt i principiella frågor uppstått, väsentligen utanför riksdagen. Men denna debatt däimpar av traditionerna från årtionden, under vilka parlamentarismen i så hög grad varit utskotts- och kurridorpolitik. Dimmet ligger kvar från otaliga kompromisser, från otaliga överenskommelser bakom kulisserna; diskussionen färgas av den gemytlighet utan iver, av den vilja att träta utan att bli oense som konservatars från den politiska stiltjens tid.

Det parti som främst måste förbrida kritiken och oppositionen är folkpartiet. Icke blott därför att partiet såsom borgerligt vänsterparti står nära kungsdrån i svensk politik. Utan främst därför att det är liberalismens grundsatser som det gäller. Med liberalism menas då icke ekonomisk gammalliberalism — det är en idévärd som icke blott är död, utan förmultnad. Inför sociala frågor intar liberalismen, sådan den tolkas i vårt land, en radikal hållning, den vill utan att hindras av teorier reformera och förbättra. Men den linje som i samtiden är central gäller den intellektuella självständigheten samt känslan för personlig och medborgerlig frihet och därmed självia folkstyrelsen.

De främsta motståndarna är härvid de idériktningar och de dunkla stämningar som siktar mot diktaturen — de må vara fascistiska, nazistiska eller kommunistiska. Men även socialdemokratin framträder i allt högre grad som en motståndare att bekämpa. I viss mån bortskymta detta för liberalerna av vad man kan kalla ett komplex, en traditionell tendens att vilja slå åt höger, icke åt vänster. Men det ena utesluter inte det andra. Frontställningen mot klarhetens och frihetens fiender — öppna eller dolda, medvetna eller omedvetna — måste hållas, varifrån dessa fiender än kommer.

Socialdemokratin har gjort utomordentliga insatser i vårt land, politiskt, socialt och ekonomiskt. Det är främst för den förtjänst att den svenska socialdemokratin blivit en av de främsta i världen. Men de från frihetssynpunkt farliga förskjutningarna i partiets målsättning är uppenbara. En ledare som Branting rörde sig länge, det är sant, från teoretisk synpunkt i ett moln av oklara eller oförsådda marxistiska förestållningar. Hans mål, de syften som eldade honom, var likväl klara. Han var rationalist, han såg i den omvälvning han drömde om en andlig likaväl som en materiell frigörelse. Socialism var liktydig med frihet — frihet från nöd och fruktan, men också politisk och intellektuell frihet, en utveckling till självständighet av den enskilde. Dessa mål förenkas inte av nutidens socialdemokrater. Men nästan omärkligt har de ändrat betydelse, skjutits i bakgrunden eller rent av glömts bort. Den nationella linjen, den gränsdande känslan för klarhet och sanning, är inte starkt företrädd i samtida socialdemokrati; denna har intet motstycke till Branting, Lidforss eller Hedén. Den materiella synpunkten är nu inte blott primär, utan förhärskande. Och vid dess sida framträder allt starkare den rena maktlinjen, viljan att befästa och utvidga det statsbärande partiets välde. I stället för den fria gemenskap varom man förr talade skymtar nu som socialismens mål en organiserad social hierarki med byråkrater och kommissarier på toppen av pyramiden. Det förstatligande, i detalj reglerade, alltigt likriktade samhället börjar ta form.

Inför denna utveckling kan liberalismen ta upp kampen åt vänster, likaväl som åt höger, i visshet om att bekämpa en reaktion. Den blir därmed ingen vänsterkritik av socialdemokrati där dess innebörd för ögonblicket synes förduvkad. Oppositionens aktivitet måste i grunden även icke att bereqna motståndaren, utan att inom hela folket ge nytt liv åt idéer om frihet och självständighet.

Regeringen skrev under ryska avtalet

innan det var färdigt, och nu vill utskottet på riksdagen skall göra likadant. Detta är innebörden av att utskottstillståndet lika litet som propositionen kan meddela att den av exportföreläggen begärda gemensamma force majeure-klausulen blivit i tillfredsställande form överenskommen mellan de ryska myndigheterna och de svenska näringsorganisationerna. De svenska leverantörerna måste i sina kontrakt göra förbehåll för den händelse rävarutillförsel, verkstadsstryinne och tillgång på arbetskraft inte skulle motsvara de beräkningar som avtalen grundas på. De måste vidare säga ifrån att exempelvis arbetskonflikter där med sig tidsförskjutning av leveranserna, om de inte rent av gör dem omöjliga. Även betrsiffande priserna är det nödvändigt att i en tid då alla penningförhållanden flyter noga ange under vilka betingelser ett anbud är fast, respektive vilka förhöjningar tillkommande omständigheter kan föranleda. Det är inte alls, som några tidningar föreställer sig, en fördel att dessa avtalsslutande staten hållit sig utanför denna fråga om de allmänna leveransvillkoren. Do har tvärtom en längt mer allmängiltig och bestämmande uppgift för själva handelsordningen än de varulistor och leveransförteckningar som kommit med i avtalet.

Naturligtvis kan de svenska företagen komma överens om ett kontraktsformulär som skyddar deras intressen och som varje enskild firma kan lägga till grund för sina uppgörelser med ryssarna. Men utsikterna att undvika slitningar och besvärligheter är bättre om dessa allmänna kontraktsvillkor finns med i själva avtalet eller kollektivt i anslutning till detta. Uppgiften att åstadkomma en sådan lösning enligt den sistnämnda metoden förefaller förhastad. Skulle saken vara klar, bör denna värdefulla upplysning inte undanhållas riksdagen då frågan kommer upp i kammaren. Någon anledning till hemlighetsfullhet från svensk sida eller till att efterkomma eventuella ryska önskemål om ämbetshemlighet finns inte. De svenska företagen kan inte antas sträva efter annat än sunda affärer som vid till dagligvett. Allmänt gäller dessutom att ju klarare och ju mer entydigt rättsförhållandet mellan de svenska leverantörerna och den ryske avnämaren kan hållas, desto större är utsikterna till att statens medverkan kan begränsas till själva kreditgivningen. Det är därför det bästa att betrakta det klausulfrågan ordnas före ratificeringen och att överenskommelsens väsentliga innehåll blir offentligt. Ej heller ryssarna torde föreställa sig att generella eller individuella skyddsbestämmelser som de svenska firmorna tar in i sina kontrakt blir någon hemlighet för de övriga länder som Sovjetrysslands eventuellt sluter liknande avtal med.

PRESSGRANNAR

Genom modifieringar av de ursprungliga ryska önskemålen har delcavtalet fått något rimligare proportioner, men alltjämt kvarstår orubbade de huvudsakliga principer som från skilda håll riktats mot denna uppgörelse: den är med hänsyn till vårt lands aktuella möjligheter överdimensionerad, den kan medföra en farlig snedbelastning av vissa grenar av vår industriproduktion och en på längre sikt ogynnsam inriktning av exporten samt i synnerhet komplicerar allvarligt återverkningar på den svenska hemmamarknaden. Svenska Dagbladet (h) är angeläget att framhäva dessa "betänklighetet":

Utskottet konstaterar att från regeringen sida några utvidgade fullmakter, "varigenom den handlingsfrihet som tillkommer företagen skulle beskäras", icke ha ifrågasatts. Den betydelsefulla innebörden av detta yttrande undgår säkerligen icke någon som med uppmärksamhet följt de senaste veckornas diskussion kring det ryska avtalet och bevittnat den misstro som handelsministern framhållet, icke minst genom sitt elyckliga uttalande om industrins "moraliska ansvar" för avtalets genomförande. För hr Myrdal, som naturligtvis kommer att hålla god min, är utskottets enhälliga uttalande ett bedrt pillet. Han kan numera mellan raderna utläsa en mening till större ställbarhet i beslut och handlingar.

I sådana här fall är det säkrare att skriva på raderna än mellan raderna — i synnerhet när tolkningsföreningen av hur existerande kraftfullmakter kan brukas eller missbrukas är särskilt känslig. Den citerade tidningen fortsätter emellertid:

Omfattar den icke blott en utvidgad handel utan över huvud taget bättre förhållanden i olika hänseenden mellan Sverige och Sovjetunionen skulle visserligen en överväigande folkopinion. Men endast blåögda optimister av handelsminister Myrdals typ kunna medvetet blunda för att avtalet kan leda till förlopp av motsatt natur. Den som bestrider att detta är en allvarlig sak får vårt land måste ha hos sig icke att besegra motståndaren, måste ställer det oerhörda krav på den svenska produktionen och över tryckt på den svenska valutan. I politiskt hänseende kan det, såsom i de borgerligas särskilda yttrande framhålls, innebära från till komplikationer, som ett land i Sveriges ställning borde undvika.

En sällsam motivering för bifall. Morgon-Tidningen (o) är helt naturligt bolåten med att den praktiska slutsatsen inte harmonierar med de anförda premisserna:

De borgerliga ledamöterna, som givetvis icke kunnat helt lämna sina grundvalligger i sticket, har visserligen hiogat ett "särskilt yttrande", en sorts broskkopp att vifta med på undag, men de står helt medansvariga bakom utskottsuttalandets ofta klargående formuleringar. Det var alltså vid som blev kvar av den valdsamma förhandlingsmaskinen, Inför avhöllden tvit anfallet samman. Inuen vidare längre ifrågasätta att avtalet icke skulle vara till gagn för landet. Tvärtom manifester utskottet på flera punkter mycket eftertryckligt framförda invändningar i denna riktning.

Naturligtvis kan det ryska avtalet lika litet som andra överenskommelser mellan två parter vara enbart soldéen. Ingen har bestridit att åtagandena kostar sina slumgor. Men när man läser det erhållna utskottsuttalande och enhälliga redogörelse, som för övrigt ingen av partierna här eger av Richard Sandlers penna, finner inom därl icke någonting av de fruktansvärda profetior om svensk industris fördärvande och svensk ekonomis undergång som under åtskilliga veckors tid framförts av allehanda tecknatydare. Tvärtom framhålls att utskottet delar den av regeringen uttalade och inom avsenäkt näringsliv allmänt omfattade uppfattningen att en väsentlig utvidgning av vår handel med Sovjet är önskvärd.

Vem har bestridit det? Att skjuta in det lilla ordet "tvärtom" mellan denna allmänt accepterade sats och den föregående beskrivningen av kritiken — som naturligtvis karikerras intill oigenkännlighet — det visar hur man går till väga vid fusk. Tidningen Arbetet (s) konkurrerar:

Hur men än vill tolka utskottets grundliga penetrering av ärendet och de slutsatser vartill utskottet kommit, skall man finna att utskottet icke i något avseende ger stöd för att borgarpressens våldsamma angrepp mot regeringen och Myrdal fumit beaktande hos utskottet. Vad som dessutom är av intresse är att inte ens de borgerliga utskottsledamöternas skriftliga yttranden innehåller några allvarligare invändningar, än mindre är av avstyrkande innebörd. Man får av att uppfatta utskottets uttalande i dess helhet som representerat för en ansvarig ledares mening, oberoende av partigruppningen. Det särskilda yttrande som de borgerliga ledamöterna anser sig böra hålla på, det eljest i saklighetens enhälliga utskottsuttalandet innebåller inga som helst reservationer.

Sydsvenska Dagbladet (h) skattar mycket högt att Industriförbundets och Exportföreningens skrivelse i sin helhet återgivs av utskottet:

Någon motsvarande uppmärksamhet har väl aldrig tidigare ett rådsdispositivt visat en från näringslivet inkommen skrivelse. Av speciellt stort intresse är det uttalande som utskottet avhöjter till ifrågavarande skrivelse, i vilket det konstaterar att "från regeringens sida icke i detta sammanhang ifrågasatts några utvidgade fullmakter, varigenom företagen beskäres i fråga om den handlingsfrihet som tillkommer dem". Vad regeringen härvidlag ifrågasatt bör men visserligen tala tyst om, men tydligt är i varje fall att utskottet icke vill veta av någon sådan inblandning i näringslivet, vilket dess företrädare har all anledning att för alla eventualiteter skuill ligga på minnet.

Östgöta Correspondenten (h):

Konsensus av utskottsuttalandet torde kunna sägas vara en bekräftelse på det befogade i den kritik som framförts mot avtalsförslaget, en kritik som, det kan ännu en gång understrykas, icke riktats mot utvidgad av svensk-ryska handelsförbindelserna utan mot kreditavtalets omfattning.

Med tanke på vår egen levnadsstandard och våra gamla, trogna utlandsmarknader hade det säkerligen varit fördelaktigare för Sverige med ett mera begränsat kreditavtal, yttrar Göteborgs-Posten (fp):

Men det är ingenting att göra åt den saken nu. Man har ingenting annat att göra än att till fullo uppfylla det avtal som träffats och att — såvitt är mycket viktigt — se till att regeringen inte tar det ryska avtalet till förordning för att öka statens och centralstyrelsernas makt över det svenska näringslivet, över företagen och de anställda.

Även Stockholms-Tidningen (fp) anstyder något slags utrikespolitiskt tvångstäge, vars närmare innebörd inte beskrivs, men det plårda vara ett faktum att "regeringen genom sin oskickliga handläggning av frågan bundit handet, så att vi ställts i valet mellan de nu preliminärt slutna handelsöverenskommelserna eller intet avtal alls med Sovjetunionen för avseväird tid framåt". Frånvaron i utrikesutskottet av ett avslagsyrkande skänker inte hr Myrdal en fjäder i hatten, heter det:

Redan det av den regeringstrogna majoriteten i utrikesutskottet framlagda förslaget till en formulering, som i vissa mycket väsentliga stycken måste vara en högst tandem och ordenmakt lämning för hr Myrdal. Och inte bara för honom och de andra regeringsledamöter, främst finansminister Wigforss, som här det närmaste ansvaret, utan även för alla dem på regeringssidan vilka övermodigt bestritt alla kritiska betänkligheter och förstört förtroende avtalets mycket allvarliga återverkningar på det svenska folkhushållet. Ännu mycket omständigare måste hr Myrdal och regeringen givetvis beröras av det särskilda yttrande som den borgerliga oppositionen enhälligt avgivit. I detta yttrat innebär detta yttrande ett klart underkännande av handelsministerns handläggning av denna avtalsfråga..., Detta är hård kritik — t. o. m. så hård att den både kommer utgöra en tillbörlig motivering för ett rent avdragsyrkande.

Dessutom under den förutsättningen att handelsförbindelserna framdeles kan läggas på en fullt normal grund, är det ju ingenting annat än det planerade avtalet förvarbart.

Den citerade tidningen torde lika litet som andra vara okunnig om att denna förutsättning icke föreligger. Det finns livliga önskningar och lösa förhoppningar — ingenting mera. Ryssarna har inte givit något som helst besked om hur de tänker sig fortsättningen, och åtskilliga svenska exportfirmor ställer nyligen sygnarsamma prognoser. Allt detta är vilbekanta ting. Man skall inte låtsas som om verkligheten uppvisade en rikt motsatt bild. Handelstidningen (fp) anmärker att det är politiska, icke ekonomiska överväganden som bestämt utskottets ställningstagande:

Avtalet är ett sådant som en liten stat icke skäligen fintter sig nödgad ingå med en mäktig grannstat. Ur svensk synpunkt är det en dålig affär. Det skulle icke ha fått denna form om riksdag och regering mott sig ha full och obeskuren rörelsefrihet. Det åligger oss stora och tyngande förpliktelser och ger oss endast ovissa framtida fördelar. Avtalet är ett uttryck av Sovjetunionens tvång de införlivande i den del av världen som representeras av de nordiska länderna. Och det är en bitter, en ängslande tanke.

Västmanlands Läns Tidning (fp) har fått sig vid utskottets påpekande att även förenämnda avtal endra utländska kunder bör tillgodoses.

För detta rent av tas som en fingervisning åt handelsministern om ökat hänsynstagande? Denna sida av saken har uppenbarligen upptagit hr Myrdal under hans anföranden, då de finner det lägenhetligt att vissa försagt skulle förenkla att höja de i utsikt ställda leveranserna något vad som i och för sig framstod som affärsmässigt förnuftigt — —

Genom sin underskrift av detta uttalande är vår vän borgerligas partiledare och främst folkseparatorn Bertil Ohlin då ansvara för hr Myrdal svar på hans anhållan att de skulle ta avstånd från beskyllningarna mot honom för obehörig påtryckningar. Hr Ohlin; Domö. Brunstorp och samtliga deras närmaste män i opposition bör tydligen, efter vad de erfarit vid de många "förhören" i utskottet, inte ansett sig kunna stå till tjänst med någon reservation av handelsministern. Tvärtom har de med det uttrycksfullt svenskt parlamentarismt igenkännbar anvisar givit hr Myrdal en regnummel för hans sätt att förhandla med fria svenska näringsliv.

Det parlamentariska språket är ett fint språk. Det är så fint att vanligt folk knappast förstår det.

OFFICIELLT

Krigsmaterielverket. Krigsmaterielverket föreslår civilingenjör B. Isaksson till förordnande på en befattning som byråingenjör i Huvudst. En 24 vid industriprovens ordenssektion.

Konsulerna. Regeringen har erkänt Finlands konsulat i Norrköping disponent G. V. Hellman som Finlands konsul där.

Läkarna. Leg. läkaren Roger Björnstierna har förordnats att under tre år vara andre underläkare vid Serafimerlasarettet.

— Leg. läkaren G. Bergfeldt är från 1 december under tre år Enskede underläkare på Ortnäkladeliv lasarette kirurgiska avdelning.

— Leg. läkarna Folke Holmquist och Karl-Erik Eriksson äro under tre år gjorda som underläkare vid kvinnokliniken, resp. medicinska kliniken vid Gävle lasarett.

— Medicinalstyrelsen har förordnat leg. läkaren Arne Svedmyr att till 1 juli nästa år vara assistent vid bakteriologiska statslaboratoriet för att biträda vid beredningen av infiuenzaserum.

Apoteken. Apoteket Ängeln i Stockholm förestås t. v. av apotekare E. H. L. Karlsson.

— Apoteket Nordstjärnan i Stockholm förestås till 26 november av apotekare D. Wikenmark.

Postverket. Avsked med pension har beviljats överpostmästaren E. E. Paulin, Stockholm 1, från 1 maj, kontrollör L. D. Mellbin, Göteborg 1, från 1 juli, postassistent J. K. A. Thelander, Stockholm 4, från 1 maj, postexpeditör Ebba Annie Marin Sjöbergsg., Göteborg 13, från 1 juli samt postiljon Kurt Edlund, Stockholm 1, från 1 maj 1947.

Karolinska institutet. Med. drinna Eric Kugelberg och Boris Silfverskiöld har förordnats till docenter i neurologi vid karolinska institutet.

Läroverken. Skolöverstyrelsen har till en adjunktur i engelska och tyska vid gymnasieverket i Malmö förelagit adjunkt S. W. Larsson, Malmö, och fil. mag. B. R. Kruckeberg, Stockholm, I denna ordning samt till en adjunktur i modersmålet och historia med samhällslära vid Södertälje läroverk adjunkterna W. G. Fischer, Umeå och I. Källström, Sollefteå.

— Överstyrelsen har till e. o. lärare vid de allmänna läroverken antagit: i teckning och teckningslärare K. F. Lundberg, Göteborg, B. H. Lenné, Ljusdal, och S. E. Tollefsen, Skara, i musik musikdirektör Mary Odman, Hudiksvalla, i gymnastik gymnastikdirektörerna Rut Normark, Gävle, och Greta Sahlin, Sjöstga, samt i hvinglig slöjd handarbetslärarinnan Britt-Stina Jakobsen, Karlskrona.

— E. o. adjunkten Märta Eriksson, Nyköping, förordnas av rektor till en adjunktur i modernmålet, tyska och engelska vid Nyköpings läroverk. Han har 12 meddelande.

— E. o. adjunkten Märta Eriksson, Nyköping, förordnas av rektor till en adjunktur i modernmålet, tyska och engelska vid Nyköpings läroverk. Han har 12 meddelande.

— En adjunktur i engelska och franska vid Uppsala läroverk söks av rektorerna K. R. Fridholm, Arnäs, och S. A. Lagerstedt, Lindsberg, adjunkterna S. Kjellberg, Umeå, N. E. Fischerström, Linköping, T. O. N. Helmius, Stockholm, och S. K. Lohmander, Karlskrona, e. o. adjunkterna J. V. Göransson, Landskrona, J. W. Joelsson, Malmberget, Adina Forsgren, Uppsala, och C.-A. Dahlström, Borås, fil. lic:na Margaretha Fridenius och L. M. Wiberg, Uppsala, S. E. Lengemark, Göteborg, och T. F. W. Bergström, Kungälv, samt fil. mag:na A. B. Dahlin och B. E. M. Kruckeberg, Stockholm.

Realskolorna. Till en adjunktur i modersmålet och tyska vid realskolan i Tomelilla har rektor uppfört på förslag e. o. adjunkten E. Dürvall, Tomelilla, och fil. dr P. G. Nordin, Jönköping.

— En adjunktur i historia med samhällslära och engelska vid samrealskolan i Ystad söks av e. o. adjunkterna S. E. Larsson, Eslöv, och K. J. Trovallius, Hedemora, samt fil. mag:na N. T. Berg, Kiruna, och A. B. Mortelius, Stockholm.

Seminarierna. Bland sex sökande till skolkökslärarinnan vid folkskoleseminariet för manliga elever i Stockholm förordrar rektor nuvarande vikarien på tjänsten Sophiagatan Ebba Lidman.

Folkhögskolorna. Till fast anställda ämneslärare vid Mora folkhögskola har antagits gymnastikdirektörr Ragnar Lannerbro med undervisning i naturvetenskapliga ämnen och fil. mag. Lisa Winroth med undervisning i humanistiska ämnen.

Blindundervisningen. Ämneslärarinnan vid Tomtebodainstitutet Signe Maria Nordström avgår med pension 1 juli nästa år.

Veterinärerna. Medicinalstyrelsen har förklarat examinerade veterinären Ivar Dyrendahl, Ekltomta, som leg. veterinär.

— Distriktsveterinär David Larsson sjuk under vakans uppdrifia tjänsten som bevakningsveterinär vid köttbesiktningsbyrån i Södertälje.

Lediga tjänster. En e. o. 2:e lärartjänst vid Olläkare sjukhem vid Uppsala en tjänst som e. o. elevtjänstbiträde och en dito som e. o. skrivbiträde vid Karolinska sjukhuset, en överskötarsektjänst vid Umeåanes sjukhem, en bokförarinnetjänst i medicinalstyrelsen, en kontorstjänst, en kassaskrivbiträde och en kontorsbiträdes dito vid landskansliet i Kristianstad, en kontorsbiträdestjänst hos pensionsstyrelsen, en extraordinarie dito och två förordnanden som dito hos patent- och registreringsverket, en kontorsbiträdestjänst vid Kristianstads förvaltningsrätt, en befattning som landsfiskalsassistent i Ale därtill, alva ord., och alva icke ord. folkskolärartjänster (manliga och

"Före textannonser" forts. från sidan två.

DAGENS NYHETER

Telefonannonser samt annons- och prenumerationskontoren: Tegelbacken, Stureplan, 5:t Eriksplan, Medborgarplatsen

är öppna söndagar kl. 14–17

Prenumerationsärenden mottas dock icke pr telefon.

Efter ovan angivna tider mottar faktorskontoret (Tegelbacken) mellan kl. 18.30 och 22 för närmast påföljande utgivningsdag avsedda *familjeannonser samt annonser om förlorat och tillvarataget, dock icke pr telefon.*

A l'occasion de la commémoration de l'Armistice de 1918,

une messe spéciale en souvenir des morts des deux guerres sera célébrée le Lundi 11 Novembre à 11 heures en l'Eglise de l'Annonciation, 79 Linnégatan.

Le service religieux du Dimanche 10 Novembre à l'Eglise Réformée Française, 13 Humlegårdsgatan, sera également consacré à cette commémoration.

Dansk Forenings orkester

(Amatör — med symfoniberättning) söker några rutinerade 1:a och 2:a fioler samt alla stämmor. Gärna före detta musiker som härigenom kunna vidmakthålla rutinen. Repetitioner varje fredag. Tabrika offentligt framförande. Intresserade torde vända sig brev eller telefonsamtal "Motorum", Kungsgatan 3, herr Gillgård.

AGENTUR

Energisk ung man, disp. bil, lagerlokaler, samt några kapital, önskar agentur, nedering eller liknande av tillförlitlig art för landet. Svar märkt "Kapacitet — 2174", Dagens Nyheters Huvudkontor, f. v. b.

Två flygplan

Piper Cub, nyreneverade, helt genomgångna och flygfärdiga, säljas för omgående leverans. Närmare upplysningar genom

A.B. INDUSTRIDIESEL

Sibyllegatan 7, Stockholm. Tel. 62 28 11, 62 282 12, 62 28 86.

Engelska flygets överrockar

5,000 beg. sh. 13/— rembours. Omg. svar till "Lev. 4 veckor", D. N:s Huvudkontor.

ZIRKONER

slipade, blå och vita. Parti om cirka 1,200 karat säljes helt eller delvis. Vidare genom "Occasion, Oriental — 589", Dagens Nyheters Huvudkontor, f. v. b.

Engströms specialitet:

En vacker soffgrupp

Denna lätta och eleganta soffgrupp kan vi just nu visa Eder tillsammans med ett flertal andra modeller, där vackra linjer parats med gediegen kvalitet, även under ytan. Välkommen till ett besök.

Låt fackmannen hjälpa Er i möbelvalet!

ENGSTRÖMS möbler

REGERINGSGATAN 69

Råsunda och Hagalund startar denna vecka några kvällskurser i Amerikanska

44 44 00 POLYGLOTT 325373

AMERIKANSK NYHET!

ER LÖSGOM SITTER PERFEKT MED PLASTI-LINER

Plasti-Liner är ett nytt, amerikanskt plastiskt kosmetikum, som NI SJÄLV lätt kan anbringa och som ger nytt "grepp" åt Er lösgom och hindrar den från att glappa och falla ned. Plasti-Liner är bestående, varför det ej är att jämföra med klisterpulver. I Amerika har Plasti-Liner gjort lyckor!

Skriv Er order på 5:o lapp och sänd in, den till oss. Vi expedlera Er order mot postförskott i diskret förpackning utan firmastämpel. Utförlig bruksanvisning medföljer.

Pris å förpackning som räcker till en över- eller en underkäksprotes Kr. 3:00 + porto. SKRIV I DAG!

Firma Plastica, Postbox 918, Göteborg 11.

LÄKARE

JOURHAVANDE TANDLÄKARE Söndagen den 10 nov. kl. 10—12, 15—19.

Tandläkare Stig Carlens,
Norrtullsgatan 13. Telefon 31 50 18.
Medlem av Stockholms Tandläkarförening.

Tandläkare E. Påhlman
Handelsvägen 20, Enskede.
Tidsbeställn. sökr. vardagar 14—15.
MOTTAGNING SÖNDAGAR 12—13.
Telefon 48 39 21.
Medlem av Stockholms Tandläkarförening.

Tegnérgatans TANDKLINIK

Tegnérgatan 10. Tel. 22 42 42.
10—1, 5—8 Sönd. 11—1. Snabbfyl tandutt. (6:r, vid vachlan.). Endast leg. tandläkare. Naturtrogna tänder (fr. 35 kr. pr gom).

Jourhavande Apotek

tillgängliga natteld samt sön- och helgdagar under November månad:

Draken, Enhörningen, Falken, Hjorten, Leoparden, Lokatten, Morianen, Påfågeln, Räbocken, S:t Erik, Tigern, Tranan, Ägen och Ödan.

Bättre en annons i DN
än tio åt skogen

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.